

Steen Palvig
[Redacted]
[Redacted]

E-mail [Redacted]

GENERALDIREKTØREN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-2998 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 3012
E [Redacted]

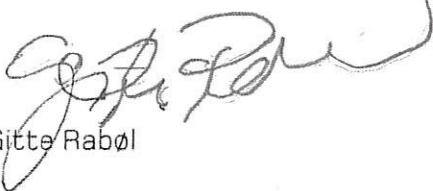
30.12.2015

Kære Steen Palvig

Du har den 9. november 2015 klaget over programmet Detektor, som blev sendt 21. maj 2015. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg har valgt at følge.

Med venlig hilsen

Gitte Rabøl

Fungerende generaldirektør

Kopi: Journalen

Redaktionschef Niels Hagen Rasmussen

Jurachef Peter Skov

Etikchef Inger Bach

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør:

Klage over Detektors behandling af den daværende socialdemokratiske finansordfører Jesper Petersens udtalelser i debat i Radio24syv, som Detektor tog op i programmet den 21. maj 2015

Den 21. maj 2015 bragte Detektor et indslag, hvor redaktionen tog en opfordring op fra Radio24syv. Radiokanalen havde den 7. maj 2015 en debat mellem daværende finansordfører for Socialdemokraterne, Jesper Petersen, og SFs daværende finansordfører, Jonas Dahl (i det følgende JP og JD).

Emnet i Radio24syv var, hvordan regeringen opgør uligheden i samfundet på en ny måde ved hjælp af en ny beregningsmetode fra Finansministeriet. I et notat af 30. marts 2015 beskriver ministeriet, hvordan man i 2020 får vendt øget ulighed til større lighed ved at tage højde for årlige stigninger i det offentlige forbrug. Beregningen kom samtidig med, at uligheden – målt på sædvanlig vis ved den såkaldte ginikoefficient – var steget lidt i SR – regeringens periode fra 2011 til 2013. Værterne på Radio24syv siger i begyndelsen af indslaget:

"Nu har regeringen ændret metode i forhold til, hvordan man bruger ulighed i forhold til, hvad man gjorde tidligere, og så ser resultatet lige pludselig helt anderledes ud. Finansministeriet har i et svar til Folketinget medregnet det offentlige forbrug som en faktor, der skaber mindre ulighed."

I slutningen af programmet opfordrer Radio24syv værten, Kristoffer Eriksen, Detektor på DR til at tage op, hvem der har ret. Den opfordring følger DR.

Den 21. maj sender Detektor så et indslag, som efterfølgende får Steen Palvig (SP) til at klage.

SP henvender sig første gang 29. maj til daværende lytter- og seerredaktør Jacob Møllerup. Til mailen er vedhæftet et udkast til læserbrev, som opsummerer klagen på daværende tidspunkt.

Klager følger op på sin mail den 12. juni og rykker den 4. juli 2015. Den 17. juli modtager han et svar fra Detektors vært, Thomas Buch-Andersen (TBA).

Klager er ikke tilfreds med svaret og henvender sig atter til Jacob Møllerup. Efter en mailkorrespondance finder lytter – og seerredaktøren dog ikke grundlag for at gå videre med sagen. Møllerup skriver i et svar til SP den 24. september 2015:

"Jeg har i går talt med Jesper Petersen, der ikke ønsker at gå videre med sagen. Jeg anser den derfor for afsluttet."

I forlængelse af min opsamling: Man kan kritisere, at indslaget fokuserede på nogle nuancer i beskrivelsen af Danmarks position og pustede dem op. Men jeg må fastholde, at det er helt proportionsløst at tale om talmanipulation."

Den 9. november 2015 henvender klager sig imidlertid igen til DRs bestyrelse med krav om, at sagen bliver taget op. Klager har fremstillet en knap tyve minutter

lang video, som indeholder en detaljeret gennemgang af kritikken. I mellemtiden er Jacob Mollerup gået af som lytter – og seerredaktør, og jeg har overtaget stillingen. Da Jacob Mollerup ikke foretog en egentlig ankesagsbehandling, tager jeg ankesagen op. Desuden har sagen fra DRs side ikke været korrekt behandlet i første omgang. Vært på Detektor, TBA, besvarede henvendelsen fra klager. Ifølge DRs etik må en DR-medarbejder ikke svare på kritik og klager over sig selv.

Jeg har opsummeret klagers kritikpunkter, sådan som de fremgår af videoen. Punkterne er på mange måder overlappende og vil ikke blive behandlet enkeltvis.

- 1) Detektor manipulerer. Detektor skræller al Radio24syv information fra. De pådutter JP, at hans argumentation alene er baseret på ginikoefficienten, stik mod hvad JP og JD debatterede i Radio24syv.
- 2) Uden nogen som helst sammenhæng med dokumentation og debat i Radio24syv vises herefter en OECD-opgørelse på den rene ginikoefficient, hvor vi ligger nummer to.
- 3) Der er ingen kobling til diskussionen i Radio24syv, hvor SFs JD og Socialdemokraternes JP taler om det offentlige forbrugs indflydelse på ulighed baseret på FM's svar til Folketinget.
- 4) Detektor ignorerer JP's svar – at uligheden er faldet, hvis man indregner det offentlige forbrug baseret på FM's svar. Det er manipulation alene baseret på ginikoefficienten.
- 5) Detektor nævner FM dokumentet, men uden at nævne sammenhængen og nærmest som om, at det er Detektors egen opfindelse og seriøse supplement til research.
- 6) Detektor påstår – i strid med sandheden – at dokumentationen ikke siger noget om nutiden.”
- 7) Detektor lyver om tabel 1, som understøtter JP's udtalelse.
- 8) JP sættes i gabestok og pådattes alene på ginikoefficienten at have sagt, at Danmark er det mest lige land i verden – en påstand, som JP aldrig har fremsat.
- 9) DK er faktisk det mest lige land i verden målt på ginikoefficienten.
- 10) Detektors svar. Citaterne er ok, men har ingen sammenhæng med Detektors koreografi og det påståede faktatjek.

I sin oprindelige klage fra den 29. maj 2015 skriver SP:

”Det starter med afspilning af godt 10 sekunders af JP's udsagn fra Radio24syvs 15 minutter seriøse debat. Aflytning af debatten viser, at allerede her er der manipuleret. Det sammenhængende udsagn er sammenklippet af forskellige bidder fra debatten. JP har aldrig sagt det, han beskyldes for i udsendelsen.”

Endvidere skriver SP:

”TBA angriber JP's udsagn om, at uligheden er faldet fra 2011. Uanset enigheden i debatten på 24syv om den såkaldte ginikoefficients utilstrækkelighed, interview med Danmarks Statistik med tilsvarende forbehold og JP's konsekvente fremhævelse af (den korrekte) betydning af offentlig service, insisterer TBA på alene at basere sig på ginikoefficienten. Den var i 2011 27, 7 og i 2013 27, 9. Altså

på denne metode en stigning i uligheden svarende til 0,7 pct. En størrelse, som normalt regnes inden for den statistiske usikkerhed. "

Videre skriver SP om det svar fra Finansministeriet, som anvendes i Detektorudsendelsen, og som var henvist til i Radio24syv udsendelsen:

"TBA påstår, at selv om rapporten udsiger fald i gini-koefficienten på 0,39 frem til 2020 kan rapporten ikke sige noget om nutiden--- Grundet digitaliseringen kan man finde den 12 siders rapport på nettet og konstatere, at TBA igen ikke taler sandt. Der er oplysninger om gini reduktionsvirkninger for 2012 og 2013."

Den 17. juli svarer Detektors værret, TBA, klager i en mail. Heri står:

"Jesper Petersen fremsætter i Radio24syv to påstande, som vi tjekker: 1) På gini-koefficienten er uligheden faldet, hvis man indregner det offentlige forbrug for den enkelte..."

2) "Vi er det mest lige land i verden, når man betragter os som velfærdssamfund, højt udviklet velfærdssamfund, som man kan sammenligne med andre lande som vores."

Og vi når frem til følgende:

Ad1) Uligheden er steget fra den socialdemokratisk ledede regering tiltrådte til de seneste tal. Det fremgår af nye tal fra Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvor ministeriet selv har regnet på, hvordan indkomsterne fordeler sig i Danmark. Her viser det sig, at uligheden i 2013 var større end i 2011, hvor regeringen fik magten. Selv om det var et af den foregående regerings erklærede mål at mindske uligheden i Danmark, er det altså gået den modsatte vej."

Videre skriver TBA:

Ad2) Der var på det tidspunkt, hvor udsagnet blev fremsat, intet belæg for at sige, at Danmark er det mest lige land i verden. Hvad angår det faktuelle, synes jeg vi er på ganske sikker grund."

Endvidere påpeger TBA:

"Det står mig uklart, hvordan vi har manipuleret Jesper Petersen til en tilståelse. Jesper Petersen siger selv (med henvisning til Detektor-programmet.red) "Jeg synes, det er fint, at vi kan få ryddet op i den her diskussion om gini-koefficienten."

Jeg har nu gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling:

Indledningsvis en bemærkning om min egen position. Jeg var ansat på Radio24syv, da det pågældende indslag blev bragt. Min daværende praktikant havde ansvar for atskaffe gæster til morgenindslaget den 7. maj 2015 samt at producere et lille faktaindslag om ginikoefficienten. Ud over en kontakt til Jesper Petersen om at

medvirke og almindelige indledende sparring med praktikanten, har jeg ikke haft noget med indslaget at gøre.

Da klagen ikke vedrører Radio24syvs indslag, og jeg i øvrigt har haft en perifer betydning for selve sagen, anser jeg ikke mig selv for inhabil i klagesagsbehandlingen.

Jeg har haft møde med redaktionschef Niels Hagen Rasmussen, DR Fakta, samt to medarbejdere fra Detektor. Desuden har jeg per mail stillet 11 konkrete opfølgende spørgsmål til folketingsmedlem Jesper Petersen (JP), som han har besvaret.

Klagen bygger efter min opfattelse delvist på en misforståelse, som derfor også går igen i en række af klagers ankepunkter.

Detektor traf et redaktionelt valg om at se på to af JPs oplysninger 1) Er Danmark det mest lige land i verden? 2) Er ginikoefficienten steget eller faldet fra 2011 – 2013?

Desuden blev Detektor under sin indledende research klar over, at JPs udtalelser i Radio24syv om ginikoefficientens udvikling i den S-ledede regerings tid ikke byggede på Finansministeriet, men på Indenrigs- og Økonoministeriets publikation "Familiernes økonomi." På tidspunktet for indslaget i Radio24syv viste de tal fra denne publikation et svagt fald i ginikoefficienten fra 2011 til 2012. Men da JP blev interviewet til Detektor, var tallene opjusteret med året 2013 og viste nu en svag stigning

JP skriver i sin mail til mig: "I debatten (i Radio24syv.red) benytter jeg mig af data fra Familiernes økonomi i et argument (da jeg anfægter værtens præmis om, at uligheden er steget) – men den kilde bliver ikke nævnt præcist (hvad havde været klogt.) Det redegør jeg over for Detektors folk og siger det vel også i udsendelsen, som jeg husker det. Så på det tidspunkt, hvor jeg siger ordene og bruger argumentet, er det korrekt, når man lægger den seneste officielle publikation til grund. Denne del af hele miseren vælger redaktionen – som jeg husker det – at gøre til en relativ kort del af indslaget på TV."

I interviewet i Detektor bliver Jesper Petersen først spurgt til sin påstand, at Danmark er det mest lige land i verden målt på ginikoefficienten. Detektor henviser her til regeringens egne tal i Familiernes økonomi, der bygger på OECD, og placerer Danmark på en andenplads efter Norge.

Klager SP siger, at Detektor her manipulerer. I sin videofremstilling af klagen, siger SP: "(påstand ni) at JP sættes i gabestok og påduttet alene på ginikoefficienten at have sagt, at Danmark er det mest lige land i verden – en påstand, som JP – ifølge SP – aldrig havde fremsat.

JP fremsætter faktisk den påstand i Radio24syv, og han retter også sig selv under interviewet med Detektor. Rent visuelt placerer JP sit eget udsagn på Detektors sandhedsbarometer fra "sandt" til "falsk", både i forhold til de

statistikker, som Detektor bruger, og i forhold til sine egne tal, fremgår det af programmet.

JP flytter også sit eget udsagn fra "sandt" til "falsk" på spørgsmålet om ginikoefficientens udvikling.

JP siger i Detektor, at det ville have givet mening, hvis det kun drejede sig om udtalelserne i Radio24syv (og dermed på baggrund af en tidligere udgave af publikation fra Indenrigs- og Økonomiministeriet, der kun havde tal frem til 2012, hvor der var et lille fald i ginikoefficienten). Men med de seneste tal (altså den opdaterede rapport fra Indenrigs- og Økonomiministeriet) er der samlet set fra 2011 til 2013 sket en stigning i ginikoefficienten, om end ganske lille. Her er replikskiftet fra Detektor:

TBA: Er det sandt, at uligheden er faldet i regeringens tid?

JP: *"Ja, altså fattigdommen er faldet, og det sker, efter at den steg uafbrudt op igennem nullerne, så var uligheden faldet, på det tidspunkt, jeg sagde det i henhold til de seneste tal fra regeringen, der ville vi skulle være her (peger på "sandt") men med de nye tal, vi kender, hvor ginikoefficienten jo er steget en smule, det er på marginalerne, så skal ikke være her (på "sandt") men herovre." (på "falsk")*

TBA: Så det er ikke sandt, når du siger, at uligheden er faldet..?

JP: *"Altså, da jeg sagde det og med henhold til den dokumentation, der var for det, så var det jo rigtigt."*

TBA: Men hvordan kan det være, at du kun anerkender en opgørelse, som regeringen selv har lavet og ikke en opgørelse fra for eksempel Danmarks Statistik?

JP: *"Jamen, den ville jeg også anerkende, og hvis den var blevet lagt frem af intervieweren i den debat, så havde man måttet forholde sig til det. Man ønsker jo ikke selv at komme i det her program og opsøger ikke selv at sige noget, der er forkert, men jeg synes, at det er fint, at vi kan få ryddet op i den her diskussion om ginikoefficienten."*

Grundlæggende baserer klager sine kritikpunkter og påstand om talmanipulation på, at Detektor i interview med JP ikke forholder sig til det, der var udgangspunktet i Radio24syv. Det forekommer forståeligt, at klager SP er efterladt med det indtryk, at Detektor undersøger noget helt andet, end det, han har hørt i Radio24syv den 7. maj 2015. Det er tale om komplicerede sammenligninger i tid og geografi af Danmarks placering hjemligt som internationalt, når det drejer sig om ulighed, og hvor der er mange kilder involveret. Det havde fremmet forståelsen af disse ret komplicerede forhold med mange statistiske kilder, hvis Detektor klarere havde redegjort for præmisserne

for indslaget i forhold til den radiodebat, som Detektor tog afsæt i. Særligt eftersom Detektor også inddrager notatet fra Finansministeriet. Det bruges til at påpege, at mange forhold – herunder det offentlige forbrug – påvirker uligheden i et samfund, og altså ginikoefficienten, men notatet kan ikke sige noget om ulighed i nutiden. Klager derimod kritiserer meget kraftigt Detektors udlægning af Finansministeriets notat. Ifølge klager er Detektor i strid med sandheden, når programmet siger, at notatet ikke kan bruges til at sige noget om nutiden.”

Tabel 1 i notatet fra Finansministeriet siger noget om de samlede varige virkninger af regeringens politik frem til år 2020. De samlede virkninger er nettoresultatet af dels finanslove, dels de reformer, der er gennemført, og endelig – ifølge notatet - det offentlige forbrug, som det er planlagt og realiseret frem til 2020.

Samme tabel rummer også nogle effektberegninger af finansloven målt på ginikoefficienten for budgetårene 2013- 2014 og 2015. Disse effektmål er dog ikke fuldstændige. Det er kun påvirkningerne fra de pågældende års finanslove, der indgår. Man kan således ikke sige noget om den samlede effekt, for der mangler beregninger af, hvad regeringens reformer betyder i de enkelte finanslovsår frem til 2020. Dermed får man kun den "halve sandhed". I en kommentar indhentet fra professor i nationaløkonomi ved Aarhus Universitet, Bo Sandemann, siger han om tabel 1: "Det er korrekt, at man ikke kan opgøre den samlede effekt på uligheden for de enkelte år, for dertil er der for stor usikkerhed i forhold til resten af reformerne."

JP redegør selv for dette mangelfulde billede i et mailsvar:

JP: "Man skal dog huske her, at notatet ikke siger noget om udviklingen i uligheden på det tidspunkt, vi debatterer, men om effekten af regeringens fuldt indfasede reformer (som jo først sker over en årrække) og virkningen af det offentlige forbrug på ginikoefficienten. Det kunne have blevet en god debat, men det blev det ikke."

Detektors udsagn er dækkende. Notatet siger ikke noget fyldestgørende om de enkelte budgetår fra 2011 til 2013, som i denne sag er de afgørende.

Konklusion

Detektor valgte et andet udgangspunkt for sit indslag, end Radio24syv gjorde. Det er programmets ret. Detektor har også ret i, at selve udviklingen i ginikoefficienten i den socialdemokratisk ledede regerings første år var et væsentligt punkt i radiodebatten. Det kan dog forekomme forvirrende for den borger, der både har hørt debatten i Radio24syv og set indslaget i Detektor, navnlig taget i betragtning, hvor mange komplicerede kilder og tal, der præger begge mediers debatter, og her kunne Detektor have været klarere omkring det valg, som programmet traf i forhold til Radio24syvs debat.

Det er forståeligt, at klager Steen Palvig får fejlagtigt indtryk af grundlaget for det indslag, som Detektor bringer set i forhold til det radioindslag, han har lyttet

til. Men på trods af den uklarhed, er det uden for rimelighed at tale om manipulation og bevidst usandhed, som klager gør. Detektor har haft sin ret til at fokusere på udvalgte - og ikke uvæsentlige - dele af debatten i Radio24syv, og det er i overensstemmelse med programmets koncept.

Klager får heller ikke medhold i sin tekniske kritik af Detektors brug af det finansministerielle notat. Tabel 1 kan ikke bruges til at sige noget fyldestgørende om den aktuelle ulighed i årene fra 2011 til 2013, sådan som klager har anført det

Samlet får klager ikke medhold, og klagen afvises

Jesper Termansen, den 9. december 2015